

Motion till riksdagen 2017/18:3330

av **Amineh Kakabaveh (V)**

Kurdistan självbestämmanderätt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör understödja de strävanden till ett demokratiskt styre som finns i provinsen Rojava, vilka kan tjäna som modell för ett framtida demokratiskt Syrien, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige särskilt bör inrikta sig på att stödja kvinnornas strävanden i en demokratisk utveckling i Rojavaprovinsen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ytterligare bör skärpa sin kritik mot den turkiska regeringen för dess brott mot demokratins principer och bristande respekt för mänskliga rättigheter, särskilt gällande kurderna, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i internationella sammanhang bör agera för att förhindra att den kurdiska befolkningen och andra folkgrupper i Turkiet, såsom armenier, aleviter, assyrier, zaza m.fl., utses till syndabockar och paria för att dölja AKP-regeringens oförmåga att medverka till fred genom att ge kurderna och andra folkgrupper deras rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör kräva att den turkiska regeringen häver det undantagstillstånd som den infört och som hårt drabbar den kurdiska befolkningen samt friger alla politiska fångar inklusive såväl regeringskritiska journalister som inspärrade oppositionella parlamentariker och partiledarna för HDP, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom EU bör verka för att fredssamtal inleds mellan den turkiska regeringen och PKK och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i enlighet med folkrättens principer kraftfullt bör värna en ny kurdisk stat om en sådan bildas och hävda dess rätt att existera, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i sina kontakter med Kurdistan Irak bör verka för att rättsstatens principer respekteras och

att den politiska makten i Kurdistan Irak tydligt skiljs från den dömande makten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige om en kurdisk stat i Kurdistan Irak bildas i sin biståndsverksamhet och andra sammanhang stöder det kurdiska folket i dess strävan att skapa en stat med ett folkligt och demokratiskt styrelseskick, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till byggandet av självständiga fackliga och folkliga organisationer så att det civila stärks, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvinnornas ställning i ovannämnda skapande av folkliga organisationer beaktas och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige kraftfullt bör understödja de krafter inom befolkningen i Kurdistans alla fyra delar (Bashor, Bakur, Rojhalat och Rojava) som kämpar för kvinnors rättigheter och mot traditionellt betingade patriarkala strukturer som innebär inskränkningar av kvinnors rättigheter, i vilka – liksom i många andra länder i regionen – hedersförtrycket utgör en väsentlig del, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen i sina kontakter med den iranska regimen ständigt bör kräva att den iranska regimen upphör med förföljelserna av politiskt oppositionella och med avrättningarna av kurdiska regimotståndare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en mycket strikt uppförandekod ska gälla för de svenska företag som avser att investera i Iran, vilken innebär att företagen respekterar mänskliga rättigheter inberäknat rättigheter för de anställda vid de svenska företagen att förhandla med arbetsgivaren om löner och arbetsvillkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den svenska regeringen bör verka för att svenska företag som vill investera i Iran gör det i de eftersatta kurdiska områdena så att arbetstillfällen skapas där, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det kurdiska folket och andra minoriteter i Kurdistan Iran får sina rättmätiga kulturella, demokratiska och mänskliga fri- och rättigheter förverkligade, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Kurdistan – ett styckat land

Kurderna är den största nationen i världen som inte har en egen stat. I de länder där de lever är de på flera sätt diskriminerade av den statsmakten när det gäller kulturella, mänskliga och demokratiska rättigheter.

Det område i Mellanöstern där kurderna lever uppdelades efter Ottomanska rikets fall efter första världskriget av kolonialmakterna i tre delar som senare kom att tillhöra fyra olika statsbildningar – Turkiet, Irak, Iran och Syrien.

Kurderna har i de statsbildningar som skapats av koloniala och imperialistiska makter varit ett diskriminerat och förföljt folk, trots att internationella rättsinstanser vid flera tillfällen i olika sammanhang tillerkänt kurderna nationell självbestämmanderätt.

Först med att uppmärksamma det kurdiska folkets belägenhet i den svenska riksdagen var VPK-riksdagsmannen Oswald Söderqvist som 1978 lade en motion om kurdernas situation. Vänsterpartiet har alltsedan dess stött kurdernas mänskliga rättigheter och deras nationella självbestämmanderätt.

Kurdernas situation i Syrien

Kurderna i Syrien lever i landets norra delar i trakter som gränsar till Turkiet och Irak. De har under decennier varit diskriminerade av Baathregimen ledd av Hafez al-Assad, som slog ned all opposition och vid flera tillfällen genomförde massakrer på oppositionella för att befästa sin makt. Hans efterträdare Bashar al-Assad har fortsatt att uppträda på samma sätt. Längre lovade han reformer, men genomförde aldrig några. Mest utsatta för Baathregimens förtryck har varit kurder, assyrier och andra minoriteter som har krävt sina rättigheter. En stor del av den kurdiska befolkningen i landet har i decennier betraktats och behandlats som statslösa och har således saknat medborgerliga rättigheter. Statslösheten har dessutom gått i arv. Barn till statslösa kurder blir även de statslösa. Den syriska regeringen har under lång tid i likhet med Saddam Hussein i Irak bedrivit en arabiseringspolitik, i vilken ingått påtvingade folkomflyttningar av kurderna från deras hemtrakter till andra delar av landet.

Den s.k. arabiska våren 2011 spred sig även till Syrien. Stora människomassor i Damaskus krävde i stora fredliga demonstrationer demokrati och mänskliga rättigheter. Dessa spred sig sedan till andra städer. Regimen bemötte demonstrationerna med grovt våld. Oppositionen utgjorde dock inte någon välorganiserad kraft utan splittrades i olika riktningar, vilka var för sig fick stöd från olika stater i Mellanöstern. Stormakterna, USA och Ryssland, engagerade sig på olika sidor i konflikten för att vinna inflytande. I den turbulenta situation som uppstod skapades den islamistiska och fundamentalistiska terrororganisationen IS/Daesh, som hade en rad snabba militära framgångar och bedrev en omfattande terror i de områden man erövrade. När det gällde organisationens behandling av kvinnor kan den närmast beskrivas som bestialisk.

I den syriska provinsen Rojava mötte dock IS/Daesh för första gången på allvar ett motstånd. I Rojava var befolkningen till största delen kurdisk, men där levde även assyrier och andra minoriteter. Alla folkgrupper i provinsen ställde dock upp tillsammans i kampen mot IS/Daesh. Kampen mot IS/Daesh var svår. Kurder, inte minst kvinnliga peshmerga ur YPG-gerillan i de icke-syriska områdena av Kurdistan, ville skynda till undsättning, men hindrades av den turkiska regeringen med hänvisning till att det skulle leda till att den kurdiska organisation PKK, som av EU stämplats som

terrororganisation, skulle utnyttja situationen för att destabilisera läget i Turkiet. Samtidigt avslöjade dock den turkiska tidningen Cumhuriyet att den turkiska säkerhetstjänsten levererat vapen till IS/Daesh. Den för Erdoğan obekväma tidningens ledning och journalister sitter på grund av dessa avslöjanden idag i fängelse eller befinner sig på flykt utomlands.

Utmärkande för motståndet i den syriska provinsen är att de som bjöd motstånd mot IS/Daesh gjorde det tillsammans oavsett etnisk eller religiös tillhörighet. Ett annat utmärkande drag för motståndet var att man under kampens gång byggde upp egna institutioner med en demokratisk struktur, där ingen skulle vara diskriminerad. Särskilt bör man notera att en stor del av de som deltog i de väpnade striderna mot Daesh/IS, bl.a. i striderna kring Kobane och i andra delar av Rojavaprovinsen, var kvinnor från YPG-gerillan – omkring 45 procent.

I andra delar av världen har man kunnat se att kvinnorna ofta, efter att de deltagit i befrielsekampen mot en ockupant eller diktator och kämpat på samma sätt som männen, återvänt, eller förmåtts att återvända, till sin tidigare underordnade roll i hemmet, lämnat politiken, inte tagit del i samhällsutvecklingen och snart förlorat inflytande över den.

Det skulle vara tragiskt om detta embryo till en demokratisk utveckling som skapats i en ohyggligt svår situation i Rojava gick om intet – särskilt tragiskt vore det i Mellanöstern där kvinnor diskrimineras av staten. En diskriminering som t.o.m. sanktioneras i ländernas lagstiftningar.

I Rojava i Syrien har kurderna tillsammans med de andra folkgrupperna skapat lokal och regional demokrati där både män och kvinnor, såväl unga som vuxna, är delaktiga i styret av provinsen. Allt är naturligtvis inte perfekt men demokrati byggs inte på en dag i ett land och i en region där diktatur och islamistisk fundamentalism, krig och folkmord ägt rum. Den syriska staten är fortfarande i krig och kurderna och andra minoriteter lever ständigt under hot och utsätts för attacker.

Jag menar att Sverige bör understödja de strävanden till att utveckla det demokratiska styret som finns i Rojava, vilket kan tjäna som modell för ett framtida demokratiskt Syrien. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Jag anser vidare att Sverige särskilt bör inrikta sig på stödja kvinnornas strävanden i en demokratisk utveckling i Rojavaprovinsen. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Kurdernas situation i Turkiet

EU fick 1987 en ansökan från Turkiet om medlemskap i unionen. Förhandlingar med Turkiet inleddes i vilka EU inför ett medlemskap ville se en förbättrad situation när det gällde demokrati och mänskliga rättigheter. 1993 antog EU de s.k. Köpenhamns-kriterierna, vilka Turkiet skulle uppfylla för att kunna bli medlem i EU. Vissa ändringar i lagstiftningen gjordes av det turkiska parlamentet, men konstitutionen bygger fortfarande på att Turkiet är en nation, med en flagga och ett enda språk, vilket med emfas underströks av president Erdoğan. Samma Erdoğan lovade reformer innan han grep makten, men mycket lite inträffade i praktiken.

Undertryckandet av den kurdiska befolkningen och andra oppositionella har en lång historia och har periodvis antagit formen av ett lågintensivt krig mellan regeringen och

PKK, som av EU stämplats som terrororganisation. Detta krig fördes även tidvis på irakiskt territorium.

Man kan förhålla sig kritisk till PKK:s kampmetoder, men organisationen har likafullt ett folkligt stöd bland kurderna och vill man uppnå fred bör man i första hand inrikta sig på att få till stånd ett förhandlingsläge med sin fiende. Både PKK och den turkiska regeringen har dock under historiens gång varit oskickliga när det gällt att skapa ett förhandlingsläge. Det bör dock tilläggas att den turkiska staten är militärt överlägsen PKK. Den turkiska regeringen har fortsatt att förvägra den kurdiska befolkningen i Turkiet dess nationella och kulturella rättigheter. PKK har svarat med att attackera turkisk polis och militär.

Den kurdiska befolkningen i Turkiet representeras politiskt dock inte enbart av PKK. PKK är den organisation som genom sina militära aktioner får störst uppmärksamhet i media. Det finns dock flera andra partier som kräver att kurderna ska tillerkännas sina rättigheter och få dem förverkligade. Men även dessa partier har förföljts av regeringen och anklagats för samröre med PKK, såsom exempelvis HDP (Demokratiska samhällspartiet) och ännu tidigare Hadep (Folkets arbetarparti). Partierna har förbjudits och deras ledare fängslats. HDP:s ordförande och parlamentsledamot Selahattin Demirtas tillsammans med 10 andra parlamentsledamöter och 5 000 folkvalda lokalpolitiker som tillhör HDP sitter idag i turkiska fängelser. Regeringen har i flera avseenden bedrivit ett dubbelspel eller talat med kluven tunga. Samtidigt som man sade sig vilja förhandla med HDP-partiet (Partiet för fred och demokrati) arresterades och fängslades flera av de borgmästare som tillhörde partiet.

Under president Erdoğan's tid kom samtal till stånd mellan PKK och regeringen 2013. Dessa samtal ingav visst hopp. Utvecklingen i Syrien gjorde emellertid att möjligheterna till en fruktbar dialog mellan PKK och regeringen minskade. PKK krävde att få komma befolkningen i den av IS/Deash angripna staden Kobane till undsättning. AKP-regeringen med president Erdoğan i spetsen försökte förhindra detta. Under 2015 fick HDP över 13 % i parlamentsvalet. HDP-ledare Selahattin Demirtas var den ende som utmanade Erdoğan i presidentvalet. När HDP gick starkt framåt i valet och över 80 platser i det turkiska parlamentet besattes av politiker som gav kurdernas kamp för sina rättigheter sitt stöd föll fredssamtalen med PKK samman och Erdoğan proklamerade undantagstillstånd i de kurdiska delarna av Turkiet, vilket medfört svåra umbäranden för befolkningen i denna del av landet.

2016 gjordes en misslyckad statskupp i Turkiet. Sedan dess har läget förvärrats ytterligare. Turknationalistiska organisationer och mobb utsatte under valrörelser och folkomröstningar oppositionspartierna, i första hand HDP-partiet, för angrepp som tog sig formen av pogromer. Dessa blev särskilt intensiva efter det att HDP lyckats passera den tioprocentsspärr som krävs för att erövra platser i parlamentet. Efter det s.k. kupp-försöket, i vilket HDP inte varit inblandat alls, har dess ledare, parlamentariker och flera av partiets medlemmar och aktivister fängslats. Oppositionella intellektuella, författare, poeter och journalister har arresterats och fängslats. President Erdoğan har i praktiken lyckats tillvålla sig diktatorisk makt.

Från att ha varit ett land med en ledning som sökte kontakt med EU har Turkiets nuvarande ledning vänt Europa ryggen. Vad landets befolkning tycker om den saken idag är svårt att säga, men en stor del av befolkningen i Turkiet såg tidigare ett medlemskap i EU och ett närmande till Europa som något positivt. De kan idag sannolikt inte annat än beklaga att utvecklingen under Erdoğan och AKP i snabb takt är på väg bort

från demokratin och inte längre hyser någon respekt för mänskliga rättigheter. Turkiet förs av Erdoğan och AKP bort från Europa.

EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker samt flera av EU-ländernas regeringar har uttalat sig skarpt, däribland den svenska, mot den turkiska regeringens politik. Trots detta förvärras situationen dag för dag. Turkiet utnyttjar Interpol för att komma åt journalister och oppositionella som sökt asyl i t.ex. Sverige, Frankrike och Spanien. Senaste fallen gäller den svenska kurdiska journalisten Hamza som på Erdoğanns begäran fängslades under sin semester i Spanien. Ett annat liknande fall har inträffat i Tyskland. Angela Merkel har varit tydlig i sin kritik mot Erdoğan när tyska medborgare fängslas i Turkiet och när Erdoğan missbrukar Interpol i syfte att tysta sina kritiker.

Det finns emellertid all anledning att ytterligare skärpa kritiken mot den turkiska regeringen för dess brott mot demokratin principer och bristande respekt för mänskliga rättigheter. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Det finns också anledning att Sverige i internationella sammanhang agerar för att förhindra att den kurdiska befolkningen och andra folkgrupper i Turkiet såsom aleviter, armenier, greker, assyrier, zazaer, kaldéer m.fl. inte utses till syndabockar och paria för att dölja AKP-regeringens oförmåga att medverka till fred genom att ge kurderna och andra folkgrupper deras rättigheter. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Av detta följer att Sverige bör kräva att den turkiska regeringen häver det undantags-tillstånd som införts och hårt drabbar den kurdiska befolkningen samt frigör alla politiska fångar, dvs. såväl regeringskritiska journalister som inspärrade oppositionella parlamentariker och politiska aktivister. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige och EU bör medverka till att fredssamtal inleds mellan den turkiska regeringen och PKK. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Kurdistan Irak – en ny stat i födslovånder?

Efter Saddam Husseins fall i Irak skapades en federation mellan Kurdistan Irak och övriga Irak. Denna federation har dock under de år som gått sedan Saddam Hussein störtades inte fungerat. Kurderna har mycket länge längtat efter att råda över sig själva, medan regeringarna i Bagdad fortsatt uppträda diskriminerande mot kurderna. Något förtroendefullt förhållande mellan de styrande i Kurdistan Irak och regeringen i Bagdad har inte uppstått.

Bildandet av en självständig kurdisk stat skulle – förutom att kurderna fick sina folkrättsligt välgrundade rättigheter förverkligade – även kunna innebära fördelar både för kurderna och för den arabiska befolkningen i Irak. Irak skulle kunna använda inkomsterna från sina natur- och mänskliga resurser till att bygga upp sitt land istället för att förslösa dem på rustningar och krigföring mot kurderna, medan kurderna skulle slippa de lidanden de åsamkats under de senaste hundra åren.

I praktiken har kurderna sedan Irakkrigets slut och Saddam Hussein störtades 2003 styrt sig själva i nästan alla avseenden – man har till och med egna militära styrkor. Kurderna förmår således styra sig själva. Och har rätt att göra det. De som försöker förhindra kurderna från att förverkliga sina rättigheter begår brott mot folkrätten.

Sverige bör alltså i enlighet med folkrättens principer kraftfullt värna om en ny kurdisk stat om en sådan bildas och hävda dess rätt att existera. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Få statsbildningar föds utan våndor. Idag är situationen kritisk och oroande i Kurdistan Irak både beroende på det yttre tryck som kurderna är utsatta för i en orolig omvärld med IS/Daesh utanför dörren och på grund av den situation som råder i Turkiet och Iran. Båda dessa stater uppträder hotfullt mot Kurdistan Irak, liksom regeringen i Bagdad.

De interna förhållandena är i skrivande stund inte idealiska i Kurdistan Irak. Presidenten i Kurdistan Irak, Massoud Barzani, håller sig kvar vid makten, trots att hans mandat gått ut. Parlamentet är upplöst och några nya val har inte genomförts. Talmannen har förhindrats att utöva sitt ämbete. Oppositionen har undertryckts. Dess tidningar har stängts och flera kritiska journalister har kidnappats och senare hittats mördade. Korruptionen är omfattande. Den politiska makten har i praktiken inte varit skild från den dömande makten, dvs. man uppfyller inte rättsstatens principer, vilket medverkat till ökad korruption. Det finns inte heller någon tydlig strävan att skapa ett sekulärt statssystem.

Sedan länge är hedersmord förbjudet i lag, men lagen efterlevs inte av myndigheterna. Många unga kvinnor är utsatta för hedersvåld i form av fysisk och psykisk misshandel i hederns namn. Den politiska makten har i praktiken inte varit skild från den dömande makten, vilket medverkat till ökad korruption.

Sverige borde sålunda i sina kontakter verka för att den politiska makten i Kurdistan Irak tydligt skiljs från den dömande makten. Detta vill jag ge att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Det går dock inte att rättfärdiga en inskränkning av kurdernas nationella självbestämmande med hänvisning till att den nya statsbildningen lider av födslovåndor. Det går inte heller att överse med brott mot demokratiska och mänskliga rättigheter med hänvisning till att situationen på andra områden är kritisk och svårhanterlig.

En självständig kurdisk stat?

Vad Sverige bör göra om självständighet proklamerats och en ny stat utropas i Kurdistan Irak, är att stödja de folkliga krafter och strävanden som finns i landet när det gäller att utveckla den nya staten i demokratisk riktning och understödja kampen för mänskliga rättigheter – i all synnerhet bör man stärka kvinnornas ställning i det kurdiska samhället. Detta är viktigt i ett inledande skede då grundlagar och andra lagar skall författas och antas. Kurdistan Irak har ingen lång demokratisk tradition att bygga på. Sverige bör alltså, om en kurdisk stat bildas, i sitt solidaritetsarbete och sin biståndsverksamhet och i andra sammanhang stödja det kurdiska folket i dess strävan att skapa ett folkligt demokratiskt styrelseskick. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen tillkänna.

Särskilt bör man göra det när det gäller byggandet av självständiga fackliga och folkliga organisationer så att det civila samhället stärks. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen tillkänna.

Kvinnornas ställning i detta viktiga arbete måste beaktas som särskilt betydelsefullt. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen tillkänna.

Det kurdiska samhället är liksom många andra fattiga samhällen sedan lång tid tillbaka i historien präglad av patriarkala klanstrukturer, vilka är ett allvarligt hinder när det gäller strävandena att bygga upp ett demokratiskt rättssamhälle med lika rättigheter för män och kvinnor. Det sistnämnda bör särskilt understrykas. Kvinnorna och barnen är utsatta för ett omfattande hedersvåld, vilket en regering i den nya staten måste hantera i överensstämmelse med vad som sägs i FN:s deklARATIONER om de mänskliga rättigheterna och om kvinnan och barnets rättigheter. Könstymning och hedersrelaterat förtryck är toppen på ett isberg av vardagligt traditionellt betingat våld mot kvinnor.

I flera avseenden har Sverige en lång historia av kamp för ett demokratiskt statskick och kamp för kvinnors rättigheter och för jämställdhet mellan könen. Under flera årtionden har Sverige stött kurdernas kamp för sina rättigheter på en rad områden. Vad Sverige bör göra är följaktligen att kraftfullt understödja de krafter i den nya staten som kämpar för kvinnors rättigheter och mot traditionellt betingade patriarkala strukturer som innebär inskränkningar av kvinnors rättigheter där hedersvåldet utgör en väsentlig del. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Kurdernas situation i Iran

Kurderna i Iran har en lång historia av kamp för självbestämmanderätt och självstyre. 1945 utropade man den s.k. Mahabadrepubliken, vilken brutalt slogs ned av regimen i Teheran. Dess ledare avrättades. Under årens lopp – både under shahen Reza Pahlavis tid och den islamistiska fundamentalismens tid – har det funnits olika grupper och partier som vid skilda tidpunkter tvingades att föra en väpnad gerillakamp för kurdernas rättigheter. Kurdistans demokratiska parti/Iran (KDPI), Komala/Irans kommunistiska Parti och på senare tid PJAK (Partiet för fritt liv i Kurdistan) är några av de organisationer som tvingades att föra en väpnad kamp mot regimen i Teheran.

Situationen för mänskliga rättigheter i allmänhet och i synnerhet för kurderna och andra minoriteter samt kvinnorna i Iran är outhärdlig, särskilt mot bakgrund av omfattande avrättningar av kurdiska politiska fångar som hängs i lyftkranar och avrättas offentligt. I skrivande stund hungerstrejkar flera framträdande arbetaraktivister och kräver sina grundläggande rättigheter såsom t.ex. rätten att organisera sig självständigt och för att arbetarna ska få sin lön utbetald i tid.

Idag är många kurdiska kvinnor och män satta i fängelse i Iran på grund av sin politiska övertygelse. Det rör sig om mellan 250 och 1 000 kurdiska regimotståndare. Det är svårt att ange något exakt antal. Denna svårighet när det gäller att ange antalet politiska fångar visar på ett tydligt uttryck för godtyckligheten i det iranska rättssystemet, som är undermåligt när det gäller rättssäkerheten. Under perioden 2009 till 2015 avrättades minst 15 kurdiska fångar. År 2016 ökade antalet avrättningar kraftigt. Enligt Amnesty International avrättades minst 24 kurdiska politiska fångar enbart under augusti månad 2016. Och i hela Iran överskred antalet avrättningar 900 detta år. Miljontals kvinnor har fått anmärkningar och hotelser för att de inte accepterat den av islamisterna påtvingade slöjan. Tusentals kvinnor får frätande syror kastade i ansiktet p.g.a. att de visat några hårstrån (bad hijabi).

Den svenska regeringen bör i sina kontakter med den iranska regimen ständigt kräva att den iranska regimen upphör med förföljelserna av politiskt oppositionella och med

avrättningarna av kurdiska regimmotståndare men också upphäver könsapartheid mot landets kvinnor. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

I flera av avseenden har Sverige en lång historia av solidaritet med minoriteter, i kampen för kvinnors rättigheter, för fackliga rättigheter, rätten till det egna moders-målet, för hbtq-personers rättigheter och för jämställdhet mellan män och kvinnor. Under flera årtionden har Sverige stött kurdernas kamp för sina rättigheter på en rad områden. Vad Sverige bör göra är följaktligen att kraftfullt understödja demokratiska, sekulära och feministiska krafter i Kurdistan Iran både i exilen och inne i landet genom att villkora handel och handelsavtal med Iran.

Efter valet 2013 av Hassan Rouhani till president var det många politiker och bedömare i väst som spådde att den islamistiska regimen skulle bli mer öppen och kanske inta en försonligare hållning till kurderna. Sådana förhoppningar kan inte grunda sig på annat än okunnighet om vilka som styr i Iran. Det är inte presidenten utan den andlige ledaren, ayatollah Khamenei och det s.k. väktarrådet som har den verkliga makten. Presidenten är detta råds hantlangare. Innehållet i den iranska regimen är alltså i grunden oförändrat, trots att man bytt president. I västvärlden borde man dessutom lärt sig av historien. När ayatollah Khatami valdes till president 1997 talades också mycket om ett töväder i den iranska politiken. Av det blev det intet.

I EU har man talat om att man måste föra en kritisk dialog med Iran. Vår tidigare utrikesminister Lena Hjelm-Wallén tvingades för cirka 20 år sedan att konstatera att denna kritiska dialog inte lett till något resultat när det gäller respekten för demokratiska och mänskliga rättigheter. Hennes konstaterande står sig fortfarande. Och det står sig särskilt väl när det gäller kurdernas situation. Samma sak gäller för kvinnorna.

Högeroppositionella grupper hoppades på USA:s stöd under 2016, men när den iranska regimen visade sig villig att gå USA till mötes och avstå från att utveckla sitt kärnenergiprogram försvann detta hopp. Efter överenskommelsen mellan USA och Iran stod västvärldens utrikesministrar istället i kö för att ingå allehanda ekonomiska relationer och avtal med Iran. Den iranska regimens opålitlighet har i dagarna (september 2017) kommit till uttryck i att man efter kärnenergiprogrammets avveckling kommit med nya hot i form av ballistiska robotar.

En mycket ringa del av fördelarna med de ekonomiska avtalen kommer att komma befolkningen i Iran till del. I synnerhet kommer den kurdiska delen av landet att bli förfördelad, eftersom den islamistiska regimen under hela sin tid vid makten systematiskt diskriminerat Kurdistan och kurderna samt andra minoriteter genom att medvetet styra resurser och investeringar bort från de kurdiska områdena. Arbetslösheten i Kurdistan samt bland många andra minoriteter t.ex. afghaner, balucher, yarier, araber m.fl. Drogmissbruk, prostitution och social misär är följaktligen mer utbrett i fattiga delar av Iran och bland landets minoriteter. Brist på grundläggande demokratiska fri- och rättigheter, repression, förföljelser, tortyr, fängelse och somaliska avrättningar har drabbat alla demokratiserade människor och landets befolkning lider, i synnerhet kurderna och kvinnorna i Iran.

I väst och även i Sverige råder det en utbredd föreställning om att s.k. kritiska dialoger och ekonomiska förbindelser stimulerar framväxten av demokrati och ökar respekten för mänskliga rättigheter. Det trodde den tidigare borgerliga regeringen och det tycks även den nuvarande regeringen göra. Om man verkligen tror att det finns ett direkt samband mellan ekonomiska relationer å ena sidan och en positiv utveckling när det gäller respekten för mänskliga rättigheter och demokrati å den andra gör man sig skyldig till ett ideologiskt självbedrägeri. Några sådana samband finns inte. Det har

visat sig när det gäller Turkiet och det visar sig just nu när det gäller Iran. Fria fackföreningar förföljs nu alltmer aktivt av regimen och fängelserna fylls av fackliga aktivister. Yttrandefriheten är sedan länge utrotad. Kurdiska oppositionella avrättas inte bara för de handlingar de begår utan även för de åsikter de kan hysa.

Om svenska företag skall investera i Iran måste en mycket strikt uppförandekod gälla som innebär att företagen respekterar mänskliga rättigheter inberäknat rättigheter för de anställda vid de svenska företagen att förhandla med arbetsgivaren om löner och arbetsvillkor i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Om svenska företag vill investera i Iran bör den svenska regeringen medverka till att investeringar görs i de eftersatta kurdiska områdena så att arbetstillfällen skapas. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Målet för Sveriges politik när det gäller kurdernas rättigheter i Iran måste vara att alla minoriteter i Kurdistan Iran måste få sina rättmätiga kulturella, demokratiska och mänskliga fri- och rättigheter förverkligade. Detta vill jag att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Amineh Kakabaveh (V)